

Joakina Zubillaga Agirrezabala

*Tolosa,
Gipuzkoa
(1929-2021)*

Aurkibidea

Biografia

Amezketako lurretan jaiotzen diren, [Maria](#) eta Joakina ahizpak Bedaiokoak sentitzen dira. Izan ere, Amezketako eta Bedaioko erreka batek bereizten ditu, eta Ezkolborro baserria Amezketako aldean badago ere, lotura Bedaiorekin izan dute beti, eskola, eliza eta gainontzekoari dagokionez. Joakina Belarmuga baserriara ezkondu zen eta 12 haur erditutako emakumea da. Herrian fundamendu handiko emakumearen ospea du.

Zintak

TOL-002

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Artetxe, Miren
- **Data:** 2009-11-19
- **Iraupena:** 73 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Oruesagasti, Ainitze

TOL-064

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Soroa Hernandez, Maddi
- **Data:** 2011-10-11
- **Iraupena:** 77 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

TOL-065

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Soroa Hernandez, Maddi
- **Data:** 2011-10-11
- **Iraupena:** 59 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Bataioetan aita eta ama pontekoak

- **Erref:** TOL-002/002
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:24:00. **Bukatu:** 00:25:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Sakramentuak

Laburpena:

<p>Bataioei buruz hitz egiten du: aita eta ama pontekoak zein izaten ziren aipatzen du.</p>

Transkripzioa

- Bataioa ez zan izaten oain bezela ospakizun haundi bat.
- Ez. Jeneralen, aldameneko gizonak ta emakumek ta geo bere aittepuntea ta amapuntea ta hoik.
- Ta aittepuntea ta amapuntea zein izaten zan normalian?
- Juten zan txandan. Gaur hemengo gizona baldin bazan, beno, nere aldeti gizona baldin bazan, gizonan aldeti emakumezkoa. Ta hola juten zan, txandan.
- Ta normalian zein izaten zian, ahizpan bat o anaien bat o...?
- Bai. Ba, haitatik guren denak kunplittuta ´re bazien, ta geo eo koiñatan bat eo koiñadun bat eo hola.
- Ta oain jartzen dia, baiño jartzeatik jartzen dia pixkat. Baiño garai hartan eukiko zun inportantzia zein jartzen zan aitaponte ta zein...?
- Hoixe bazeola inportantzie. Haundie, gaiñera! Ta gero, jakiñe, jakiñe,

“Hoik hoi jarri [dike], baiño hoi ez zuen tokatzen, ni tokatzen niñuan” ta...
- Liskarrak ´e bai?
- Bai, ba. Bueno. Haundie ez zan izaten, e, jeneralmente. Segurogo jokatzen giñen ta.

2. "Gordeketan", etxe bueltan

- **Erref:** TOL-002/006
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:28:18. **Bukatu:** 00:29:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

<p>Etxean lan asko izaten zen, eta jolasteko tarte gutxi izaten zen. "Gordeketan" ibiltzen ziren etxe bueltan.</p>

Transkripzioa

- Zuek jolasik eta... Jolasak ingo zenituen txikitan.
- Bai, jolasak itten giñuzten, baiño astez nahiko lan. Etxea etorri ta bateko arditaa, besteko behietaa o nik ez dakit ba. Ta egurrek ´e su hortako orduntxe txikituta ta. Dena lanen.
- Eta jolasik-eta gutxi?
- Gutxi, oso gutxi.
- Ta zertaa jolasten ziñaten jolastutakon? Ze izaten zan?
- Ba, jeneralmente behintzat guk “[...]”, ez dakit, zuk ez dezu... “gordeketan”. Jeneralmente behintzat bai.
- Nun ibiltzen ziñaten?
- Hementxe, etxe bueltan, bateti bestea. Hortxe izaten [...]. Iñorrek kanpoako zeaik ez zun izaten ta. Geo zaharrenak pixkat kanpora hasi zianen...

3. Harribitxiak galdu...

- **Erref:** TOL-002/008
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:30:45. **Bukatu:** 00:31:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:

<p>Umetako oroitzapenak kontatzen ditu. Auzoko neska batek eraztunak egiteko harribitxiak utzi zizkion; bueltan eskatu zizkionean, Joakinak galdu egin zituela kontatzen du.</p>

Transkripzioa

- Ta zu txikiya ziñala, ze rekuerdo daukezu, hola, baserrikoak, polittenak?
- Nik eskolan... ni oso txikitan hasi nitzen eskolaa. Han baso-biden jun behar izaten gendun. Geo, esan det, ba, lehen, bakarrik [handik geldittu] nitzen. Aldamenekok-eta, goiz... gutxi zien bestela ´re, baiño goiz eskola utzi zien haik. Ta neska bat nun han herrin kontrakoa. Ta nik bakarrik ez ba hainbeste zea, ta pitxie, eraztunak-eta itteko badakizu nola izaten dien.

Eraztunak-eta itteko zeak egoten die /egoteie/, ba?

- Harribitxik?

- Bai. Hoik. Harrek eman zizkiten. Neonek ez nun izaten, ta harrek ematen zizkiten. Ta nik ein ´e bai. Ta geo bueltan eskatzen zizkiten! Baiño nik galdu. Ta "Bai, hure eman beharko dian /beharkoian!/ Ez haiz... nere aitek bestela eskupetakin botako hau!". Ta enee! hoi bildurre! Bildurre ordun sartzen zitzaiten nei.

4. Eskolatik irtendakoan, Nagusi etxera

- **Erref:** TOL-002/009
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:31:42. **Bukatu:** 00:33:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Umetan, auzoko Nagusi etxean aritzen lanean. Gustura aritzen zen han: udareak biltzen, aza aldatzen... Eskolatik irtendakoan joan ohi zen. Puntu egiten ere bertan ikasi zuen.

5. Eguneroko eta jaiegunetarako arropa

- **Erref:** TOL-002/011
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:33:29. **Bukatu:** 00:36:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Lehen, arropak urtetik urtera egiten omen ziren. Azokan erosten zituzten arropak. Jaiegunetarako soinekoren bat izaten zen, beste arropen aldean berezi garbitu behar izaten zena. Soinekoak nolakoa izaten ziren kontatzen du. Egunerokoan, zer arropa erabiltzen zituzten kontatzen du: artilezko galtzerdiak, abarkak, soinekoa eta jertsea. Udan eta neguan arropa berdina ibiltzen omen zen.

6. Galtzak janzteagatik burlaka

- **Erref:** TOL-002/012
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:36:14. **Bukatu:** 00:37:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Aurrenekoz galtzak noiz eta zergatik jantzi zituen kontatzen du. Garoa biltzera joateko emakumeak galtzak jantzen hasi zirenean, mutilen burlak jasotzen omen zituzten.

7. Etxerako eta sororako oinetakoak aldatu behar

- **Erref:** TOL-002/013
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:37:59. **Bukatu:** 00:38:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Etxerako eta sororako arropa bera erabiltzen zen; oinetakoak aldatzen ziren. Abarkak eta zapatilak nolakoa izaten ziren kontaktzen du.

8. Bitxiak eta gerrirainoko ilea

- **Erref:** TOL-002/014
- **Iraupena:** 0:02:59. **Hasi:** 00:38:41. **Bukatu:** 00:41:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Apaintzea
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak

Laburpena:

Ez zuen koilare eta eskumuturrekorik erabili ezkondu zen arte. 16 urte zituela moztu zuen ilea; amak ez zion uzten moztzen. Gerri pareraino zuen ilea, eta ahizparen ezkontzarako moztu zuen. "Permanentea" egiteko pozarren zegoen. Ez zen makilatzen.

9. Kaleko neskek janzkera

- **Erref:** TOL-002/015
- **Iraupena:** 0:00:26. **Hasi:** 00:41:40. **Bukatu:** 00:42:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Kaleko neskak nola janzten ziren kontaktzen du. Kalekoen ez zuten galtzarik janzten.

10. Ile-apaindegira

- **Erref:** TOL-002/016
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:42:06. **Bukatu:** 00:43:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak

Laburpena:

<p>Urtea bete baino lehen joaten ziren ile-apaindegira. Gizonezko gehienak, berriz, "barberia"ra joaten ziren.</p>

11. Neska langilea, ondo ikusia

- **Erref:** TOL-002/017
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:43:01. **Bukatu:** 00:43:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Neska langilea izatea ondo ikusia zegoen; "alperra" deitzea, berriz, iraina zen.

12. Medikuak eta gaixotasunak

- **Erref:** TOL-002/019
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:46:36. **Bukatu:** 00:47:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:

Beldur handiena zer gaixotasuni zitzaien aipatzen du. Tifusa eta meningitisa gaixotasun gogorrek ziren. Alegiako medikua zuten.

13. Mondejua nola egiten den

- **Erref:** TOL-002/021
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:48:31. **Bukatu:** 00:49:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Mondejuak nola egiten diren kontatzen du. Ontzi batean porrua eta tipula egin, bigundu arte. Beste ontzi batean, ardiaren tripakiak egosi eta txiki-txiki egin. Segidan, tripakiak, porrua eta tipula nahastu; arrautza eta seboa ere erantsi. Piper pixka bat eta gatza botatzen zaio gero.

14. Tripakiak garbitu eta hesteetan sartzea

- **Erref:** TOL-002/023
- **Iraupena:** 0:00:58. **Hasi:** 00:49:40. **Bukatu:** 00:50:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

<p>Tripakiak errekan garbitu ohi ziren. Hesteetan sartzeko inbutu txiki bat erabiltzen zen. Lan hori emakumeek egin ohi zuen.</p>

15. Ogia nola egiten den

- **Erref:** TOL-002/026
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:53:02. **Bukatu:** 00:54:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Lehen, baserriko ogia nola egiten zuten kontaktzen du.

16. Ogia egiteko labea

- **Erref:** TOL-002/027
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 00:54:34. **Bukatu:** 00:57:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:

Ogia egiteko labea etxe kanpoan zegoen. Labea nolakoa izaten zen kontaktzen du. Ogia egiteko, labea ondo berotu behar izaten zen; "guri-guri" eginda egoten zen. Ogia labean sartu aurretik, labea garbitu egiten zen: garo edo belar luze batzuk pala batera lotuta erabiltzen ziren horretarako.

17. Taloa nola egiten den

- **Erref:** TOL-002/031
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:58:48. **Bukatu:** 01:00:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Taloea nola egiten den kontaktzen du. Taloea-burdinan erretzen zuten taloea. Etxekoandreak egin ohi zuen lan hori.

18. Etxeko lanak: "Beharrak erakusten dizkin!"

- **Erref:** TOL-002/032
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 01:00:11. **Bukatu:** 01:02:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Umeak ez ziren sukaldeko lanetan aritzen. Emakumeak etxean zer eginkizun zituen aipatzen ditu; amari laguntzen ikasi zuen etxeko lanak egiten. Ezkontzera zihoala, emakume batek esan ziona gogoratzen du: "Joakina, ba al dakin zer falta zanen?... Ogia erretzen ez haut, ba, nik askotan ikusi!". Ordurako, eltzekoak prestatzen ikasia zegoen. Estatusunean, lanak egiten "ederki" saiatu behar izaten dela dio.

19. Etxeko zereginak; emakumeak gehiago

- **Erref:** TOL-002/033
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 01:02:04. **Bukatu:** 01:02:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Baserriko lanetan, emakumeak lan gehiago egin behar izaten zuen. Gizonak, baserrian, kanpoko lanetan aritzen ziren: basoko lana, sorokoa... Emakumeak, berriz, etxeko lanez gain soroan ere aritzen ziren.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-09

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com